

Finansdepartementet

Datum
2022-07-05

Diarienummer
Ä 2022–2147

Remissvar – SOU 2022:14 Sänk tröskeln till en god bostad

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Myndigheten arbetar inom huvudsakligen tre politikområden, regional utvecklings- och sammanhållen landsbygdspolitik samt näringspolitik. Vi är även ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion. Vårt arbete syftar till att stärka sambanden mellan näringslivsutveckling, samhällsplanering och hållbar regional utveckling på lokal och regional nivå.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets ställningstaganden

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. För att uppnå målet identifierar regeringen i sin nationella strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030 fyra strategiska områden. Ett av dessa strategiska områden är likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet.

Bostadsförsörjning är en central fråga för hållbar regional utveckling och för svensk konkurrenskraft. Dagens situation med bristande tillgång till bostäder innebär ett hinder för privatpersoner att fritt välja bostadsort och därmed även företags möjligheter till kompetensförsörjning genom att attrahera personal. Bostadssegregation bidrar till ojämlika möjligheter till boende och arbete och i förlängningen till att den tillgängliga arbetskraften inte når sin fulla potential. Möjligheterna till bostadsförsörjning påverkar hållbar utveckling i både små och stora städer och landsbygder i hela landet även om förutsättningarna skiljer sig från en plats till en annan.

Tillväxtverket anser att betänkandet lyfter flera viktiga frågor kring utveckling av bostadspolitiken och för att stärka förutsättningarna för likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet. Vi har nedan valt att lämna synpunkter om förslagen gällande avsnittsnummer 11.2.1. - 11.2.6. samt 11.2.10. i utredningen.

Staten behöver kliva fram och behandla likvärdiga möjligheter till boende som den tvärsektoriella utvecklingsfråga det är.

Tillväxtverket har lång erfarenhet av arbete med tvärsektoriella frågor och de utmaningar som följer med det. Vi instämmer i att bostadspolitiken inte kan särskiljas från andra politikområden som till exempel välfärdspolitiken eller den regionala utvecklingspolitiken.

Staten behöver ta ställning och tydligare visa riktningen på politiken utifrån ett tvärsektoriellt perspektiv. De många olika statliga mål som påverkar och påverkas av bostadspolitiken bidrar till otydlighet och osäkerhet för de aktörer som verkar inom och omkring bostadsförsörjningsfrågorna. Tillväxtverket tillstyrker förslaget om ett sammanvägt, gemensamt och tvärsektoriellt mål samt en ny bostadsförsörjningslag. Vi ställer oss positiva till att regeringen i inledningen av varje ny mandatperiod ska redovisa en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen.

Tillväxtverket anser likt utredningen att både framtagandet och genomförandet av handlingsplanen behöver tas fram med ett tvärsektoriellt och systembaserat angreppssätt. Vi anser att det finns behov av arenor för att samla aktörer i dessa frågor. Vi föreslår däremot att i första hand se över de befintliga råd och förslag till råd, innan det skapas nya. Det finns en överhängande risk att ansvarsfördelningen och arbeten i och mellan flera råd försvåras. Vi anser att föreslagna funktioner och uppgifter kan ingå i Miljömålsrådets förslag om Ramverk för nationell planering och förslaget om att upprätta ett Råd för samhällsplanering. Det är viktigt att operativa resurser tillhandahålls berörda myndigheter för arbetet.

Kommunerna har viktiga roller men också varierande kapacitet

Det är på lokal nivå som betydelsen och effekterna av de megatrender som påverkar vårt land blir särskilt påtagliga. Att säkerställa grundläggande kapacitet för att hantera och bidra i utvecklingsfrågor är centralt på lokal nivå. Förmågan att arbeta strategiskt med utvecklingsfrågor är avgörande för en kommuns hållbara utveckling och samtidigt en central förutsättning för att kommuner ska kunna stärka sin finansiella bas långsiktigt.

Utvecklingskapaciteten i landets kommuner skiljer sig mycket åt och det är en stor utmaning för många kommuner. Detta påverkar det strategiska arbetet negativt. Tillväxtverket anser att den aspekten av förslagen inte berörs i nog hög utsträckning i konsekvensbeskrivningen. Det finns således ett behov av att stärka kapaciteten i kommunerna genom att utveckla samverkan och samarbete ur ett flernivåperspektiv. Våra erfarenheter visar att arbete med regionala och mellankommunala funktionella samband fyller kunskapsluckor och stärker kapaciteten bland kommuner, vars egna initiativ ofta tenderar att stanna vid kommungränsen. Detta gäller inte minst kring bostadsförsörjningsfrågor. Vi menar vidare att regional planering är ett bra verktyg som underlättar lokal och regional samordning och därför behöver bli en tydligare del av det regionala utvecklingsarbetet och bidra med territoriella avvägningar och rumsliga uttryck till de regionala utvecklingsstrategierna.

Tillväxtverket ställer sig positivt till att staten ska erbjuda ett metodstöd till kommunerna samt förutsättningar för att erfarenheter och kunskap ska kunna delas

mellan kommuner. Däremot ser vi att flera myndigheter har värdefull kompetens att bidra med och för att säkerställa ett tvärsanknivat angreppssätt. Tillväxtverket är en av flera myndigheter som bör vara en del av metodstödet. Vi anser att även denna uppgift ingår i Miljömålsrådets förslag om Ramverk för nationell planering och förslaget om ett Råd för samhällsplanering. Vi tillstyrker utredningens förslag att bredda kommunens arbete med bostadsförsörjning genom kommunala handlingsplaner och mål som sträcker sig utöver bostadsbyggande och skapar förutsättningar för förvaltningsövergripande arbete. Förslaget ger en tydlig koppling till förslaget om en ny gemensam lagstiftning och förslaget till nationell handlingsplan. Vi menar att detta sammantaget ökar tydligheten mellan staten och kommunernas ansvar och åtgärder. Samtidigt ser vi potential för att förslaget bidrar till en mer likartad praxis i landets kommuner som skapar förutsägbarhet för olika aktörer i systemet.

Beslut i detta ärende har fattats av tf. avdelningschef Martin Olauzon. Isaac Karlsson har varit föredragande. Sandra Droguett Biörklund och enhetschef Åsa Bjelkeby har deltagit i handläggningen.

Martin Olauzon

Isaac Karlsson